

Majątek przedsiębiorstwa. Koszty i przychody oraz zasady rozliczeń finansowych przedsiębiorstwa

Autor: Lesław Marek Fiutowski

Skrócony opis lekcji

Podczas zajęć uczniowie dowiedzą się, co stanowi majątek przedsiębiorstwa i dowiedzą i dowiedzą się, w jaki sposób dokonuje się jego klasyfikacji. Poznają jego podstawowe składniki. Zapoznają się z pojęciami kosztu i przychodu. Dowiedzą się, jakie zasady obowiązują w rozliczeniach finansowych przedsiębiorstwa.

Cele lekcji

- zapoznanie z pojęciami: majątek trwały i obrotowy, koszt i przychód, wynik finansowy,
- zobrazowanie mechanizmu: gospodarcze wykorzystanie majątku generuje koszty i przynosi przychody, po rozliczeniu których zostaje zysk lub strata.

Słowa kluczowe

1. majątek przedsiębiorstwa, majątek trwały, majątek obrotowy,
2. koszty, przychody,
3. rachunek zysków i strat, rachunek wyników, wynik finansowy.

Metody realizacji zajęć

1. wykład podparty licznymi przykładami,
2. praca w grupach,
3. pytania sprawdzające.

Oczekiwane rezultaty

Po ukończonych zajęciach uczeń:

1. Potrafi powiedzieć, co to stanowi majątek przedsiębiorstwa i jak się go klasyfikuje w firmie oraz jaki dokument sprawozdawczy mówi, co stanowi majątek firmy.
2. Wie, że koszt to nie zawsze to samo, co wydatek i odwrotnie.
3. Zna rodzaje przychodów występujących w przedsiębiorstwie.

4. Wie, że do rozliczenia kosztów i przychodów służy drugi podstawowy dokument sprawozdawczy w firmie – rachunek zysków i strat (wyników).

Proponowany przebieg zajęć

Lekcja została podzielona na trzy bloki tematyczne:

1. Majątek przedsiębiorstwa,
2. Koszty i przychody,
3. Zasady rozliczeń finansowych.

Podziel uczniów na trzy grupy, z których pierwsza to specjaliści od tematyki majątku przedsiębiorstwa, druga od kosztów i przychodów, a trzecia od zasad rozliczeń finansowych. W miarę możliwości pozwól uczniom wybrać samodzielnie grupę tematyczną, do której chcą należeć. Podczas zajęć każda grupa postara się jak najbardziej skupić na swojej tematyce. Uczniów pierwszej grupy poproś o wypisanie z twojego wykładu oraz samodzielne wymyślenie jak największej liczby przykładów majątku trwałego oraz obrotowego. Drugą - przykładów kosztów i przychodów w przedsiębiorstwie. Trzecią - zasad, jakie obowiązują w rozliczeniach finansowych. Na koniec lekcji poproś liderów grup o wypisanie na tablicy zapamiętanych oraz wymyślonych przez siebie przykłady.

1. Majątek przedsiębiorstwa

Na początek zapytaj się uczniów, czy wiedzą, co robi przedsiębiorca, kiedy uzyska środki finansowe zaraz po zarejestrowaniu firmy przy założeniu, że firma nie ma na starcie nic poza tymi środkami? Co robi ze środkami finansowymi, które ma zgromadzone na koncie? Poproś uczniów, aby wypowiedzieli się o swoich pomysłach.

Naprowadź uczniów no to, iż w tej części lekcji głównie chodzi o to, że firma dokonuje zakupów różnych dóbr niezbędnych do prowadzenia działalności. Niech podadzą swoje pomysły na pierwsze zakupy dokonane przez ich własną firmę o wymyślonym profilu działalności. Następnie w oparciu o poniższy materiał poprowadź tę część lekcji ze szczególnym zwróceniem uwagi na podawanie przykładów z nawiasów, aby zobrazować uczniom nowe pojęcia.

Materiał pomocniczy nr 1

„Nowonarodzony” przedsiębiorca zazwyczaj kupuje komputer, który jest niezbędny do pracy, biurka, telefon, krzesła, maszyny, pojazdy, lokale, wyposażenie hal itp. w zależności od charakteru działalności. Innymi słowy przedsiębiorca musi wyposażać firmę w majątek, czyli inaczej narzędzia niezbędne do wykonywania zamierzonej działalności gospodarczej. Część z tych składników majątku będzie służyć firmie wiele lat i pozostanie w niezmienionej postaci jak np. lokal służący prowadzeniu działalności, samochód dostawczy, koparka itp. Ten majątek to majątek trwały, który służy wielu cyklom produkcyjnym w niezmienionej fizycznie postaci i nie wchodzi w naturalnej postaci do wytworzonego produktu. Są to najbardziej trwałe składniki majątku, a tym samym ich zużycie jest stosunkowo wolne i następuje stopniowo w trakcie ich wykorzystywania na cele działalności przedsiębiorstwa.

Natomiast inne składniki majątku będą zakupione celem ich dalszej odsprzedaży, obróbki, przeróbki jak np. w handlu kupiony na hurcie cukier lub inne artykuły spożywcze do sprzedaży w osiedlowym sklepie lub kupiony beton i cegły, z których później buduje się mieszkania na sprzedaż. Te składniki, które nazywa się majątkiem obrotowym zostają ogólnie mówiąc przekształcone w gotowy wyrób, który jest sprzedawany i pojawiają się firmie tylko na krótki okres (nie dłuższy niż jeden rok).

Jeszcze inaczej mówiąc są to składniki majątkowe, które dana firma zamierza zużyć, spieniężyć lub sprzedać w ciągu jednego cyklu gospodarczego. Ponadto majątkiem obrotowym są również środki pieniężne zgromadzone w kasie.

Po tym krótkim wstępie omów, na jakie grupy dzieli się majątek trwały i obrotowy podając przykłady z nawiasów dla lepszego zobrazowania tych pojęć.

1.1. Majątek trwały

Podstawowym dokumentem sprawozdawczym w firmie mówiącym, co stanowi jego majątek jest bilans, a konkretnie jego część: aktywa. I tak, zgodnie z ustawą o rachunkowości, majątek firmy dzieli się na trwały i obrotowy. Podział ten jest równoznaczny z podziałem na majątek długoterminowy i krótkoterminowy. Składniki majątku trwałego można pogrupować według funkcji, jakie spełniają w procesach gospodarczych. Zazwyczaj wyodrębnia się pięć podstawowych grup majątku trwałego (wypisz je na tablicy przed omawianiem) :

- rzeczowy majątek trwały,
- wartości niematerialne i prawne,
- należności długoterminowe,
- inwestycje długoterminowe,

- długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Do rzeczowego majątku trwałego należą środki trwałe oraz środki trwałe w budowie, które firma przeznaczyła na realizację jego statutowej (zamierzonej) działalności. Z kolei do środków trwałych zalicza się następujące ich rodzaje: grunty własne, budynki i lokale o różnym przeznaczeniu (np. hale produkcyjne, magazyny, biurowce), budowle (np. bocznice kolejowe, gazociągi, wodociągi, oświetlenie terenu), urządzenia techniczne i maszyny (np. koparka, dźwig, wtryskarka), środki transportu (np. autobusy, samochody dostawcze, samochody osobowe - służbowe), pozostałe środki trwałe (np. inwentarz żywy, czyli np. stado podstawowe krów), ulepszenia w obcych środkach trwałych (np. wartość nakładów poniesionych na przystosowanie dzierżawionej hali do produkcji). Natomiast za środki trwałe w budowie uważa się środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego (np. nowo dostosowywana hala produkcyjna dla nowej generacji maszyn).

Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się zazwyczaj autorskie prawa majątkowe (np. prawo właściciela utworu do czerpania z niego korzyści), licencje (np. licencja na prowadzenie McDonalda), koncesje (np. koncesja na wydobycie węgla kamiennego), prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych (np. wyłączne prawo używania znaku firmy Nike), know-how (czyli wiedzieć-jak inaczej specjalistyczna wiedza z danej dziedziny), wartość firmy, koszty zakończonych prac rozwojowych (np. koszty wytworzenia nowej szczepionki przeciw grypie).

Za należności długoterminowe uważa się należności wymagalne w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Są to niezapłacone kwoty należne firmie za np. wykonane przez nią usługi.

Majątek trwały stanowią także inwestycje długoterminowe, które są aktywami nabytymi celem osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu ich wartości, uzyskania korzyści w formie odsetek, udziałów zyskach i innych i które są związane z firmą co najmniej przez 12 miesięcy. Zalicza się do nich m.in. trwałe aktywa finansowe (np. zakupione obligacje 3-letnie), nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne, z których firma nie korzysta, lecz zostały nabyte celem osiągnięcia korzyści finansowych.

1.2. Majątek obrotowy

Do majątku obrotowego zalicza się wszystkie pozostałe składniki majątku, których nie zalicza się do środków trwałych, a są niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej. Są to składniki majątku, które zużywają się, zostają spieniężone lub sprzedane w ciągu jednego cyklu gospodar-

czego. W większości przedsiębiorstw można wyróżnić cztery zasadnicze grupy środków obrotowych:

- zapasy,
- należności krótkoterminowe,
- inwestycje krótkoterminowe,
- krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Do zapasów zalicza się zapasy materiałowe a wśród nich materiały podstawowe, które stanowią podstawę wytwarzanych wyrobów (np. deski u stolarza), materiały pomocnicze, które zapewniają dodatkowe właściwości (np. farba do malowania mebli), a także utrzymują i konserwują urządzenia (np. smary do maszyn), paliwo, opakowania oraz części zapasowe maszyn i urządzeń, których nie zalicza się do środków trwałych. Drugą grupą zapasów są zapasy produkcyjne a wśród nich produkcja w toku (np. pocięte deski, z których za chwilę skręcany będzie mebel), półfabrykaty (np. wykonane i obrobione nogi do krzesła, które jednak nie jest skręcone), wyroby gotowe (np. kompletne i gotowe krzesło). Trzecią grupę zapasów stanowią towary, czyli te środki obrotowe, które są przeznaczone na sprzedaż, ale nie zostały wytworzone w danym przedsiębiorstwie. Czwarta i ostatnia grupa to zaliczki na dostawy, czyli zaliczki na zakup materiałów, robót, usług, które nie służą inwestycjom oraz towarów przekraczających 50% ceny umownej.

Kolejna grupa środków obrotowych to należności krótkoterminowe. Powstają zazwyczaj, gdy moment sprzedaży nie pokrywa się z terminem zapłaty lub są należnościami z innych tytułów i są wymagane w ciągu 12 miesięcy. Zazwyczaj można wyróżnić następujące rodzaje należności krótkoterminowych: z tytułu dostaw i usług, podatków, dotacji i ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, dochodzone na drodze sądowej.

Do grupy środków obrotowych zwanych inwestycjami krótkoterminowymi zalicza się głównie krótkoterminowe aktywa finansowe (wśród nich udziały i akcje w spółkach, inne papiery wartościowe, udzielone przez firmę pożyczki) oraz środki pieniężne i inne aktywa pieniężne (wśród nich środki pieniężne w kasie i na rachunkach zarówno we własnej, jak i obcej walucie, czek, weksle obce, bony, jeżeli są płatne w ciągu 3 miesięcy od daty wystawienia).

Ostatnia grupa środków obrotowych to krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, do których zalicza się wydatki poniesione w krótkim okresie, które jednak stopniowo obciążają koszty, gdyż dotyczą one dłuższego okresu (do 12 miesięcy). Dotyczą one z góry opłacanych kosztów czynszu, dzierżawy, reklamy, ubezpieczeń, remontów itp.

Następnie zauważ, że środki obrotowe w przedsiębiorstwie znajdują się ciągłym „ruchu”. W wyniku działalności przedsiębiorstwa ich wewnętrzna struktura, jak i łączna kwota ulega ciągłym zmianom. Zależy to od rodzaju i charakteru działalności przedsiębiorstwa, jego wielkości i możliwości finansowych, lokalizacji i możliwości komunikacyjnych (np. firma położona na uboczu musi mieć większe zapasy), umiejętności gospodarowania środkami obrotowymi (np. firmy stosujące nowoczesne systemy logistyczne mają obniżone zapasy do niezbędnego minimum). Jednak struktura środków obrotowych jest uzależniona głównie od rodzaju i charakteru działalności (np. znaczną część środków obrotowych przedsiębiorstw produkcyjnych stanowią zapasy materiałowe, produkcyjne i wyroby gotowe, które nie występują prawie w przedsiębiorstwach handlowych).

Podsumuj tę część lekcji mówiąc jeszcze raz, że majątek, który w bilansie zapisywany jest po stronie aktywów, dzieli się na trwałe i obrotowe i poproś, aby wymienili główne ich grupy, a ty zapisuj je na tablicy, aby ostatecznie osiągnąć efekt w postaci ukazania struktury aktywów:

Aktywa:

Majątek trwałe:

- rzeczowy majątek trwałe,
- wartości niematerialne i prawne,
- należności długoterminowe,
- inwestycje długoterminowe,
- długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Majątek obrotowy:

- zapasy,
- należności krótkoterminowe,
- inwestycje krótkoterminowe,
- krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

2. Koszty i przychody

2.1. Wstęp

Na początek rozdaj uczniom kserokopie (załącznik 1 i 2) rachunku zysku i strat znajdujący się na końcu w ostatniej części tego scenariusza w układzie porównawczym i kalkulacyjnym. Poproś

uczniów, aby w trakcie tej części zajęć zwracali uwagę na to, czy terminy, którymi się posługujesz na lekcji pojawiają się na kserokopiach i aby podkreślali te, które były omawiane, aby skupić ich uwagę.

Następnie powiedz, że wcześniej wspomniany majątek generuje koszty i przychody dla przedsiębiorstwa, a różnica między nimi jest podstawą do obliczania wyniku finansowego przedsiębiorstwa. Dokumentem przedstawiającym sposób dojścia do obliczenia tego wyniku jest właśnie rachunek zysków i strat. Zauważ też, że pojęcie kosztu jest blisko związane z wydatkiem. Jednak nie każdy wypływ pieniędzy z przedsiębiorstwa będzie kosztem. Zauważ to na samym początku, aby uczniowie zwrócili na to uwagę teraz i za każdym razem w przyszłości. Powiedz, że ludzie często stawiają na równi pojęcie kosztu z wydatkiem czy wypływem pieniędzy, a nie zawsze tak jest. Wydatek to każdorazowe pomniejszenie (wypływ) środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego firmy. Jednak nie każdy wypływ pieniędzy to koszt. Koszty to te wydatki, które wiążą się z bieżącą działalnością. Nie zalicza się tu wydatków o charakterze inwestycyjnym, kar i grzywien, odszkodowań.

Zwróć jednak uwagę, że istnieje grupa kosztów, które nie są związane z wypływem pieniędzy z kasy czy rachunków bankowych firmy. Te koszty to odpisy amortyzacyjne, które uwzględniają zużycie majątku trwałego firmy. Ogólnie można powiedzieć, że istnieją wydatki, które nie są kosztami jak również koszty, które nie są wydatkami.

Powiedz uczniom żeby w przyszłości zwracali na to rozróżnienie szczególną uwagę. Koszty, tak jak każde inne pojęcie zawierające w sobie wiele elementów, można podzielić na różne grupy. Sposób ewidencjonowania kosztów wykształcił w praktyce dwa układy kosztów w przedsiębiorstwie. Pierwszy to układ kalkulacyjny, drugi rodzajowy. Ponadto wszystkie koszty można podzielić na poszczególne ich rodzaje np. koszty rzeczowe, koszty osobowe (koszty pracy), koszty finansowe, pozostałe koszty. Podobnie jest z przychodami. Zazwyczaj dzieli się je na przychody ze sprzedaży, inne przychody operacyjne i przychody finansowe. Po tym krótkim wstępie ogólnie omów wybrane grupy kosztów i przychodów zwracając szczególną uwagę na podanie przykładów.

2.2. Koszty rzeczowe

Zalicza się tutaj trzy grupy kosztów. Pierwsza związana ze zużyciem surowców, materiałów i energii (np. koszty paliwa zużytego przez samochody, koszty desek niezbędnych do zrobienia mebli, koszty prądu niezbędnego do pracy maszyn). Druga grupa to inaczej amortyzacja, czyli koszt zużycia środków trwałych (np. amortyzacja samochodów dostawczych, maszyn itd.). Trzecia grupa to koszty usług obcych, jakie nabywa przedsiębiorstwo (np. koszt rozmów telefonicznych, koszt ochrony obiektów, koszt naprawy samochodów dostawczych).

2.3. Koszty osobowe

Są to koszty związane z zatrudnianiem pracowników. Poza wynagrodzeniem za pracę wchodzi tu inne koszty, jak wynagrodzenia za nie przepracowany czas pracy, premie, nagrody, ubezpieczenia społeczne, koszty szkoleń i inne koszty, jakie ponosi pracodawca względem pracownika. Szczególnie te dodatkowe obciążenia płac powodują, że polskie przedsiębiorstwa są często mniej konkurencyjne od przedsiębiorstw innych gospodarek.

2.4. Koszty finansowe

To grupa kosztów, która wiąże się głównie z kosztem pozyskania kapitałów dla przedsiębiorstwa. W szczególności stanowią je odsetki i prowizje od kredytów zaciągniętych na finansowanie działalności bieżącej, straty na sprzedaży papierów wartościowych, straty na tzw. ujemnych różnicach kursowych.

2.5. Przychody ze sprzedaży

Przychody przedsiębiorstwa mogą pochodzić z różnych źródeł, ale główne to sprzedaż produktów. Produktami wytwarzanymi przez przedsiębiorstwo może być dobro materialne (np. samochód, zabawka, budynek) lub usługa (np. ścicie włosów, udzielenie kredytu, porady prawnej). Kwota przychodów uzależniona jest od ilości sprzedanych produktów (towarów) oraz od cen, po których są sprzedawane.

Szczególnym rodzajem przychodów ze sprzedaży są produkty wytwarzane na wewnętrzne potrzeby (np. usługi transportowe w ramach jednej dużej firmy, koncernu).

2.6. Pozostałe przychody operacyjne

Inną grupą przychodów są przychody, które nie są związane z podstawową działalnością przedsiębiorstwa. Mogą nimi być przychody ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych firmy (np. zbywane maszyny, urządzenia, grunty). Są nimi też przychody, które powstają w wyniku rozwiązywania rezerw. Do przychodów operacyjnych zalicza się także wzrost wartości posiadanych zapasów (np. firma ma w magazynie zapasy, których ceny wzrosły w porównaniu z cenami ich zakupu).

Kolejnymi przykładami tego rodzaju przychodów są otrzymane odszkodowania, jak również dotacje (np. unijne), subwencje lub dopłaty oraz darowizny.

2.7. Przychody finansowe

Trzecia grupa przychodów to przychody z prowadzenia przez firmę operacji finansowych. Wynikają one z poprzedniego zakupu akcji lub udziałów innych podmiotów gospodarczych, obligacji, bonów skarbowych, dokonania lokat środków pieniężnych na oprocentowanych rachunkach itp. I tak, akcje i udziały przynoszą dywidendy lub udziały w zyskach, sprzedaż akcji, obligacji i innych papierów wartościowych może przynieść zysk na sprzedaży, co stanowi przychód finansowy. Również odsetki od lokat oraz tzw. dodatnie różnice kursowe stanowią tę grupę przychodów.

Wspomnij, że mogą istnieć inne grupy lub sposoby klasyfikacji przychodów jednak sposób grupowania, klasyfikowania, wyodrębniania zależy od celu analizy przychodów jak i standardów prowadzonej w firmie rachunkowości.

3. Zasady rozliczeń przedsiębiorstwa

Zauważ, że omawiany wcześniej majątek generuje koszty i przychody, a wszystkie te strumienie pieniędzy należy rozliczyć. Jak wiadomo, głównym celem podejmowania działalności gospodarczej jest osiągnięcie zysku. Do wykazania wartości majątku służy bilans, natomiast do rozliczenia przychodów i kosztów oraz wytworzonego zysku lub straty służy wcześniej wspomniany i rozdany uczniom rachunek zysków i strat inaczej zwany rachunkiem wyników.

Następnie powiedz, że na świecie wykształciły się dwa warianty liczenia wyniku finansowego: porównawczy (rodzajowy), gdzie z przychodami zestawia się koszty sklasyfikowane wg rodzajów oraz wariant kalkulacyjny gdzie przychodom przeciwstawia się bezpośrednio koszt uzyskania tego przychodu, na który składa się koszt wytworzenia sprzedanych produktów, koszty sprzedaży i koszty zarządu (ogólne). Jednak niezależnie od formy ujęcia kosztów, które przyniosły przychód, ich wysokość jest taka sama, więc pozostaje bez wpływu na wynik finansowy.

Jednocześnie zauważ, że wariant kalkulacyjny jest najpopularniejszym na świecie sposobem odzwierciedlania wyniku działalności. Powiedz również uczniom, że rozdane wcześniej wzory tych sprawozdań w obu układach są zgodne z MSR, czyli (Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości) co oznacza, że na całym świecie finansiści posługują się rachunkiem wyników w podobnym układzie.

Ćwiczenie

Podaj uczniom niżej zestawione dane finansowe firmy X i poproś, aby korzystając z załącznika 2 wyliczyli według wariantu kalkulacyjnego zysk lub stratę netto tej firmy. Prawidłowy wynik dla tego zadania to zysk równy 170 zł.

- Przychody netto ze sprzedaży produktów 1500 zł
- Przychody netto ze sprzedaży materiałów 500 zł
- Koszt wytworzenia sprzedanych produktów 250 zł
- Wartość sprzedanych towarów i materiałów 600 zł
- Koszty sprzedaży 300 zł
- Koszty zarządu ogólnego 250 zł
- Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych 50 zł
- Dotacje 150 zł
- Inne przychody operacyjne 80 zł
- Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych 75 zł
- Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych 110 zł
- Inne koszty operacyjne 125 zł
- Dywidendy 0 zł
- Przychody finansowe - odsetki 0
- Zysk ze zbycia inwestycji 150 zł
- Aktualizacja wartości inwestycji 0 zł
- Koszty finansowe – odsetki 250 zł
- Strata ze zbycia inwestycji 0
- Wynik zdarzeń nadzwyczajnych –150 zł
- Podatek dochodowy 90 zł
- Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku 60 zł

Załącznik 1

Rachunek zysków i strat (wariant porównawczy):

1. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi:
 - a. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - b. Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie wartość ujemna)
 - c. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki
 - d. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
2. Koszty działalności operacyjnej
 - a. Amortyzacja
 - b. Zużycie materiałów i energii
 - c. Usługi obce
 - d. Podatki i opłaty
 - e. Wynagrodzenia
 - f. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
 - g. Pozostałe koszty rodzajowe
 - h. Wartość sprzedanych towarów i materiałów
3. Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)
4. Pozostałe przychody operacyjne
 - a. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - b. Dotacje
 - c. Inne przychody operacyjne
5. Pozostałe koszty operacyjne
 - a. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - b. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych
 - c. Inne koszty operacyjne
6. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D-E)
7. Przychody finansowe
 - a. Dywidendy i udziały w zyskach
 - b. Odsetki
 - c. Zysk ze zbycia inwestycji
 - d. Aktualizacja wartości inwestycji
8. Inne
9. Koszty finansowe
 - a. Odsetki
 - b. Strata ze zbycia inwestycji
 - c. Aktualizacja wartości inwestycji

- d. Inne
- 10. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F+G-H)
- 11. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I. – J.II.)
 - a. Zyski nadzwyczajne
 - b. Straty nadzwyczajne
- 12. Zysk (strata) brutto (I +/- J)
- 13. Podatek dochodowy
- 14. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)
- 15. Zysk (strata) netto (K-L-M)

Załącznik 2

Rachunek zysków i strat (wariant kalkulacyjny)

- 1. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów
 - a. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - b. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
- 2. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów
 - a. Koszty wytworzenia sprzedanych produktów
 - b. Wartość sprzedanych towarów i materiałów
- 3. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)
- 4. Koszty sprzedaży
- 5. Koszty ogólnego zarządu
- 6. Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)
- 7. Pozostałe przychody operacyjne
 - a. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - b. Dotacje
 - c. Inne przychody operacyjne
- 8. Pozostałe koszty operacyjne
 - a. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - b. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych
 - c. Inne koszty operacyjne
- 9. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H)
- 10. Przychody finansowe
 - a. Dywidendy i udziały w zyskach
 - b. Odsetki
 - c. Zysk ze zbycia inwestycji
 - d. Aktualizacja wartości inwestycji
 - e. Inne

11. Koszty finansowe
 - a. Odsetki
 - b. Strata ze zbycia inwestycji
 - c. Aktualizacja wartości inwestycji
 - d. Inne
12. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (I+J-K)
13. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (M.I. – M.II)
 - a. Zyski nadzwyczajne
 - b. Straty nadzwyczajne
14. Zysk (strata) brutto (L +/- M)
15. Podatek dochodowy
16. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
17. Zysk (strata) netto (N-O-P)

Bibliografia

1. Szyszko L., Szczepański Jan, 2003, Finanse przedsiębiorstwa, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa,
2. Olchowicz Irena, 2004, Podstawy rachunkowości. Wykład. Tom I., Difin, Warszawa,
3. David Begg, Stanley Fischer, Rudiger Dornbusch, 2003, Ekonomia. Mikroekonomia. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.

Pytania sprawdzające

1. Które z wymienionych składników majątku stanowią, majątek trwały, a które majątek obrotowy:
 - majątek obrotowy: 3 miesięczne zapasy masła na magazynie, gotówka w kasie,
 - majątek trwały: hala produkcyjna, zakupiony 2 lata temu samochód dostawczy.
2. Wymień co najmniej trzy rodzaje kosztów mogących wystąpić w przedsiębiorstwie.
3. Czy amortyzacja jest kosztem, czy wydatkiem?

www.nbp.pl

